

Hanna Halmeenpää vihr ym.

Kirjallinen kysymys Terrafamen lähijärvien tilasta

Eduskunnan puhemiehelle

Kaivosyhtiö Terrafame on vastikään jättänyt uuden ympäristölupahakemuksen Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle voidakseen lisätä sulfaattipäästöjään sekä päätuotteidensa nikkelin ja sinkin tuotantomääriä. Yhtiön tarkoituksena on kasvattaa nikkelin vuosittaiset tuotantorajat 37 000 tonniin ja sinkin 80 000 tonniin. Tämän vuoden ensimmäisellä puoliskolla nikkeliä tuotettiin runsaat 10 000 tonnia ja sinkkiä 23 000 tonnia.

Terrafame esittää, että kaivosalueen vesien purkuputki Nuasjärveen pidetään nykyisessä paikassaan ja että sulfaattipäästöjen vuosikiintiö kasvatettaisiin 15 000 tonnista 20 000 tonniin. Lisäksi yhtiö hakee myös merkittävää vuotuista sulfaatin päästökiintiön korotusta vanhoille purkureiteille, jotka johtavat lähialueiden pieniin järviin. Kaivosyhtiö perustelee haluavansa päästörajojen korotuksilla varautua poikkeuksellisen sateisiin vuosiin, jolloin kaivosalueella puhdistettua vettä voidaan joutua juoksuttamaan purkualueille tavanomaista enemmän. Terrafamen sulfaattipäästöjen kerrotaan olevan normaalisateisinä vuosina alle puolet nyt haettavasta kiintiöstä.

Viime viikolla Helsingin yliopisto julkaisi tiedotteen Scientific reports -sarjassa julkaistusta tutkimuksesta, josta käy ilmi, että Talvivaaran kaivostoiminnan päästöt ovat muuttaneet lähialueen järvet kemiallisesti kerrostuneiksi suola-altaiksi, joiden pohja on lähes kokonaan hapeton ja eloton. Tutkijat totesivat tiedotteessaan muutosten syyksi sulfaattipäästöjen eli suolaantumisen lisäksi myös raskasmetallien ja muiden ympäristömyrkkyjen aiheuttamat muutokset. Helsingin yliopiston tekemää tutkimusta Talvivaaran päästöjen vaikutuksista kaivoksen lähialueen järviin johtanut ympäristömuutoksen professori Atte Korhola on arvioinut Terrafamen purkuputken päässä sijaitsevan Nuasjärven tilan todennäköisesti romahtavan, mikäli sulfaattipitoinen kuormitus jatkuu nykyisellään.

Kainuun ELY-keskus määräsi vuoden 2015 lopulla Talvivaaran ennallistamaan kaksi yhtiön pilaamaa järveä. Kesällä 2016 alkavaksi suunniteltua puhdistusta kaavailtiin kaikkiaan neljälle järvelle: Salmiselle, Kivijärvelle, Kalliojärvelle ja Ylä-Lumijärvelle, joiden puhdistamisen hinnaksi arvioitiin tuolloin kymmenen miljoonaa euroa. Kuitenkin nyt ELY-keskuksesta kerrotaan, että koska järvien pilaaja oli Talvivaara, sen seuraajaa Terrafamea ei voi pitää velvollisena puhdistamaan järviä, ja näin valtio joutuisi maksamaan järvien puhdistamisen ja ennallistamisen.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Kirjallinen kysymys KK 376/2017 vp

Aikooko hallitus kustantaa myös pilaantuneiden lähijärvien puhdistuksen Terrafameen toiminnan ylläpitämiseksi sijoitetun yli 200 miljoonan veroeuron lisäksi ja varautua kustantamaan myös Nuasjärven puhdistamisen, mikäli Terrafame itse ei ole siihen vapaaehtoisesti halukas tai yhtiönä kyvykäs,

pitääkö hallitus yhteiskunnan edun mukaisena myöntää Terrafamen kaivokselle uusi ympäristölupa, joka sallii nykyistä suuremmat päästöt, kun edellisiäikään vahinkoja järvissä ei ole korjattu ja

mikäli valtio ryhtyy vahinkojen maksajaksi, maksetaanko tasapuolisuuden nimissä veronmaksajien rahoista myös kaivoksen lähijärvien maanomistajille aiheuttamat haitat?

Helsingissä 21.9.2017

Hanna Halmeenpää vihr
Satu Hassi vihr